

Budgetskrivelse 2020

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden	4
Beslut, händelser och förändringar i omvärlden.....	4
Förändringar i Malmö stad	7
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	11
Behov av investeringar i lokaler och anläggningar	14
Beslutade och planerade investeringar	14
Finansiering av driftkonsekvenser.....	15
Begäran om investeringsram	16
Investeringsram.....	16

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för att ge stöd och hjälp till de mest utsatta Malmöborna och har genom sitt uppdrag en viktig roll i stadens arbete för att bidra till en hållbar utveckling. Nämnden står inför komplexa utmaningar som kräver strategiskt och långsiktigt arbete tillsammans med andra.

De förändringar i omvärlden som bedöms påverka nämnden under perioden 2020 till 2022 är:

- nationella beslut och statlig styrning påverkar nämndens verksamhet, till exempel arbetsmarknadspolitik, översyn av socialtjänstlagen och riktade statsbidrag,
- statliga ersättningar och bidrag som inte täcker kostnader leder till ökade kostnader för nämnden,
- ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning som ger goda förutsättningar för nämnden, men Malmö har en hög arbetslöshet särskilt i grupper med en utsatt ställning på arbetsmarknaden,
- det finns en osäkerhet kring utvecklingen på bostadsmarknaden,
- en ökad befolkning leder till att fler Malmöbor förväntas behöva stöd och hjälp från nämnden,
- färre nyanlända innebär ett minskat behov av bostäder för mottagande enligt bostättningslagen,
- organiserad brottslighet, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer bedöms leda till ett ökat behov av nämndens insatser.

Nämnden har identifierat ett antal utmaningar där staden skulle vinna på att stärka det gemensamma arbetet. Ett framgångsrikt arbete med dessa frågor innebär bättre livsvillkor för de Malmöbor som ingår i nämndens målgrupper samt minskade kostnader för arbetsmarknads- och socialnämnden:

- Fler Malmöbor i självförsörjning kan bidra till stadens kompetensförsörjning
- Fler bostäder till rimliga priser
- Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga
- Ökad trygghet för Malmöborna
- En sammanhållen vård för personer med psykisk ohälsa
- Utvecklad samverkan med civilsamhället

Nämnden har sedan 2017 gjort ett omfattande kartläggnings- och analysarbete för att prioritera områden för effektivisering och kvalitetsutveckling. Under 2018 genomförde förvaltningen en översyn av ekonomistyrningen som bedöms förbättra nämndens ekonomiska förutsättningar under åren 2020 till 2022.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har beslutat om åtgärder för en verksamhet i balans med budget som är långsiktiga och stödjer en mer effektiv socialtjänst. Åtgärderna är inriktade på nämndens största kostnader, där effektivisering kan göra mest skillnad, och bedöms leda till minskade kostnader under 2020-2022.

Nämnden har sedan 2017 prioriterat att fler Malmöbor ska bli självförsörjande. Nämnden fortsätter detta arbete med ett särskilt fokus på självförsörjning för hushåll med långvarigt försörjningsstöd. Genom digitalisering och automatisering kommer mer tid att frigöras till självförsörjningsuppdraget.

Inom området barn och unga arbetar nämnden för en förflyttning mot tidigare insatser. Genom att förbättra vårdkedjan och öka stödet på hemmaplan ska familjer få hjälp snabbare och placeringarna förkortas.

Under 2018 och 2019 har nämnden gjort en satsning för att förstärka och effektivisera arbetet mot hemlöshet som ger ekonomiska effekter under 2020-2022. Nämnden har under 2019 tydliggjort rättsläget för beslut om bistånd för strukturellt hemlösa vilket påverkar hur nämndens resurser kommer att användas.

I nämndens handlingsplan för missbruks- och beroendevården prioriteras utvecklingen av en sammanhållen vård. Genom att arbeta med hela vårdkedjan och hitta möjligheter till effektivisering kan

institutionsplaceringar kortas och individen kan snabbare få vård på hemmaplan.

Nämndens arbete med digitalisering bedöms leda till effektivisering och en förbättrad service till Malmöborna samt ställer krav på förändrade arbetsätt och digital kompetens inom nämndens verksamheter.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2020 och framåt och på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten?

Arbetsmarknads- och socialnämnden påverkas av förändringar i omvärlden så som konjunktur, bostadsbyggande och befolkningstillväxt samt beslut som fattas på nationell och regional nivå. Flera av de utmaningar som arbetsmarknads- och socialnämnden står inför de närmaste åren kräver ett arbete tillsammans i staden och beskrivs i detta avsnitt.

Beslut, händelser och förändringar i omvärlden

Nationella beslut och statlig styrning som påverkar kostnaderna för nämnden

Det finns ett antal pågående statliga utredningar och beslut som kan komma att påverka arbetsmarknads- och socialnämnden under 2020 till 2022. Effekterna av dessa är inte alltid tydliga och nämnden kommer att bevaka utvecklingen.

- Ny arbetsmarknadspolitik - minskade resurser till arbetsmarknadspolitiska åtgärder som bland annat leder till färre arbetsmarknadsanställningar med statligt stöd och förändrade förutsättningar för samverkan i en marknad med många privata utförare.
- Översyn av socialtjänstlagen - slutredovisas juni 2020. Inriktningen i översynen förväntas vara att socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och det är möjligt att översynen leder till större möjligheter till biståndslösa insatser i samverkan med andra.

Ersättningen från Migrationsverket för de ensamkommande barn och unga vuxna som Malmö stad tar emot täcker inte kommunens kostnader. Under 2019 beräknar nämnden att 142 barn under 18 år och 195 unga vuxna (18-21 år) kommer att tas emot och placeras på hem för vård och boende (HVB). Nämndens kostnader för dessa placeringar prognostiseras till 154 miljoner kronor och statsbidraget från migrationsverket till 92 miljoner kronor. Nämnden prognostiserar därmed att ha merkostnader om 62 miljoner kronor på grund av att ersättningen från Migrationsverket inte räcker till.

Nämndens ekonomi påverkas också av statliga bidrag som inte är tillräckliga för att Malmöbor ska bli självförsörjande. En stor andel av försörjningsstödstagarna i Malmö är berättigade till försörjningsstöd på grund av att de inte får någon ersättning från statliga myndigheter eller att andra ersättningar eller inkomsten från arbete inte räcker till. Till exempel är sju procent av hushållen, cirka 750 hushåll, sjukskrivna med läkarintyg men utan ersättning från försäkringskassan vilket uppskattas kosta nämnden ungefär 70 miljoner kronor om året.

Tabell 1. Andel hushåll som får försörjningsstöd utifrån huvudsaklig anledning (källa: KOLL, februari 2019)

	Andel hushåll
Hushåll utan annan ersättning, varav:	30 %
- Arbetslös, ingen ersättning/stöd	23 %
- Sjukskriven med läkarintyg, ingen sjukpenning	7 %
Hushåll med otillräcklig annan ersättning eller inkomst, varav:	28 %
- Hushåll med otillräcklig annan ersättning/stöd	22 %
- Hushåll med otillräcklig inkomst från arbete (heltid/deltid)	3 %

	Andel hushåll
- Hushåll som väntar på annan ersättning/stöd	3 %
Övriga försörjningshinder, varav:	42 %
- Arbetshinder, Sociala skäl	34 %
- SFI	6 %
- Övriga	3 %

Hur staten finansierar kommunal verksamhet kan också påverka nämndens verksamheter. Tillfälliga och riktade statsbidrag kan leda till underfinansierad verksamhet om dessa statsbidrag sedan dras in.

Exempelvis innebär regeringens beslut att avsluta den arbetsmarknadspolitiska insatsen *extratjänster* att det ekonomiska biståndet inte kommer att minska med 48 miljoner kronor under 2019, som beräknat. Det kommer även att påverka kostnaderna för ekonomiskt bistånd under åren 2020-2022. Det finns en osäkerhet kring ett flertal andra statsbidrag som endast är beslutade till och med 2019 eller 2020. Det gäller till exempel stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa, statsbidrag för stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården och stärkta insatser till barn och ungas psykiska hälsa.

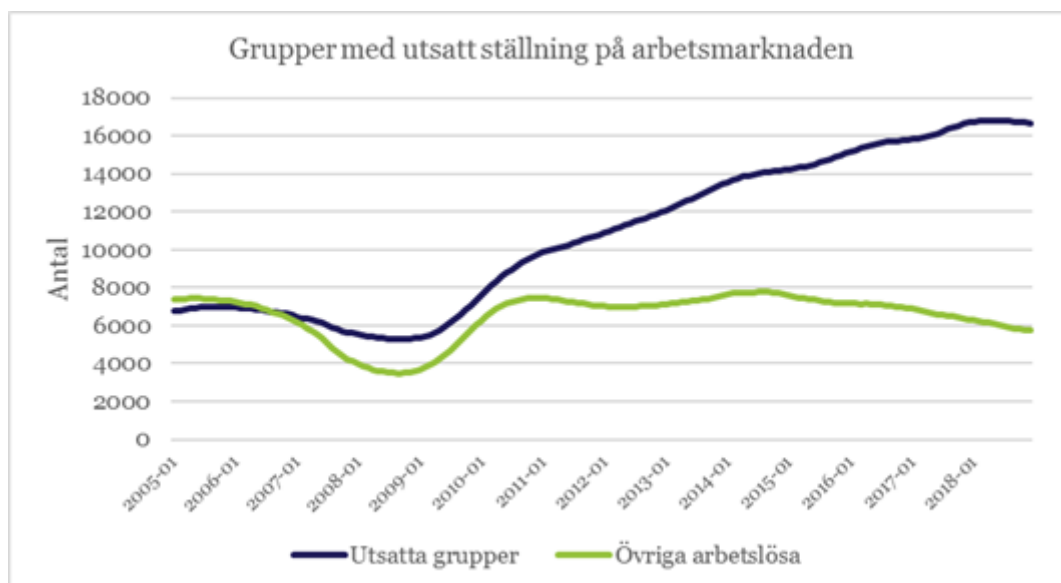
Arbetsmarknad och konjunktur

Arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser påverkas av konjunkturen och läget på arbetsmarknaden. Utvecklingen påverkar Malmöbornas möjligheter att bli eller förbli självförsörjande. Konjunkturinstitutets prognos från mars 2019 visar att ekonomin förväntas fortsätta växa och sysselsättningen öka under de kommande åren, vilket är en god förutsättning för nämndens arbete även om tillväxttakten bedöms bli långsammare än under de senaste åren.

Arbetslösheten i Malmö har minskat under det senaste året men den är fortfarande dubbelt så hög som i riket som helhet och särskilt hög för grupper med en utsatt ställning på arbetsmarknaden. Diagram 1 visar att antalet och andelen arbetslösa som tillhör grupper med en utsatt ställning har ökat under de senaste åren. Till gruppen med en utsatt ställning på arbetsmarknaden räknas personer födda utanför Europa, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, personer mellan 55 och 64 år och personer med högst förgymnasial utbildning. Gruppen är heterogen och arbetslösa personer kan tillhöra en eller flera av dessa grupper.

Diagram 1: Inskrivna arbetslösa personer 16-64 år med utsatt ställning på arbetsmarknaden och övriga inskrivna arbetslösa

(Malmö, 2005 – 2018, säsongsrensade data som trendvärden, källa: Arbetsförmedlingen)

Arbetsförmedlingen gör bedömningen att gymnasieutbildning eller motsvarande är avgörande för att kunna bli självförsörjande och att utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden kommer att vara avgörande för framtidens kompetensförsörjning. Av de arbetslösa i Malmö har 34 procent endast förgymnasial utbildning och 73 procent är utrikesfödda (källa: Arbetsförmedlingen, oktober 2018). Detta är en tillgång för staden eftersom det finns många som med rätt stöd kan bli medarbetare inom Malmö stad, men det är också en utmaning eftersom de kommer att behöva stöd och utbildning för att lyckas.

Bostadsmarknaden

Den ansträngda bostadsmarknaden gör att det behövs nya lösningar för att möta efterfrågan och behov från hushåll med svag ställning på bostadsmarknaden. Dagens bostadssociala instrument genom allmännyttor, bostadsbidrag, hyresgarantier, förvärvsgarantier, kreditgarantier och sociala kontrakt räcker inte till. Det behövs en helhetssyn i hemlöshetsarbetet och ett delat ansvar mellan stat och kommun.

Malmö har sedan ett antal år en stor bostadsbrist vilket har lett till en ökande strukturell hemlöshet och högre kostnader för hemlösheten. Det krävs ett fortsatt stort bostadsbyggande under flera år för att bygga bort bostadsbristen. I Malmö är byggtakten för närvarande hög men det finns en osäkerhet kring bostadsmarknaden under de kommande åren vilket skulle kunna påverka nämnden negativt.

För att arbetsmarknads- och socialnämndens målgrupper ska kunna efterfråga bostäder krävs att det byggs bostäder till rimliga priser för hushåll med låga inkomster samt större bostäder för familjer med fem eller fler barn. Höga hyreskostnader, särskilt i nybyggnation, är en orsak till att hushåll behöver bistånd och har svårigheter att uppnå egen försörjning.

Befolkningsutveckling

Malmös växande befolkning påverkar nämnden eftersom fler Malmöbor förväntas efterfråga och behöva nämndens stöd, hjälp och insatser. Utifrån Malmö stads senaste befolkningsprognos beräknas antalet barn och unga öka med ungefär 1 600 per år under de kommande åren. Detta innebär att ungefär 65 fler barn varje år kommer att behöva insatser och att 15 fler barn kommer att placeras på hem för vård och boende varje år, utifrån antagandet att andelen barn i befolkningen som får insatser förblir oförändrad.

Det är inte bara befolkningstillväxten som påverkar nämndens verksamheter utan även omflyttning som kan leda till relativt stora förändringar i befolkningen. Under 2018 flyttade nästan 24 000 personer till Malmö och nästan 21 000 personer från Malmö, vilket innebär en omsättning på sju procent av befolkningen. Omflyttningen är en osäkerhetsfaktor i nämndens planering.

Migration

Malmö stads migrationsprognos från mars 2019 visar att antalet nyanlända som Malmö förväntas ta emot minskar under åren 2020 till 2022 jämfört med tidigare år. År 2020 beräknas Malmö ta emot 550 nyanlända i jämförelse med nästan 1 500 under 2018. Färre nyanlända innebär ett mindre behov av bostäder för personer som tas emot enligt bostättningslagen.

Det finns flera osäkerhetsfaktorer kring migration till exempel konflikter i världen, nationella beslut kring resurser till migrationsverket och lagstiftning. Regeringen har aviserat en ändring av lagen om eget boende (EBO-lagen) från och med 1 januari 2020. Ändringen syftar till att minska antalet personer som bosätter sig i eget boende. Utifrån den information som för närvarande finns tillgänglig är det oklart hur Malmö stad kommer att påverkas av en förändring.

Trygghet

Trots att färre Malmöbor under de senaste åren varit utsatta för brott och att fler känner sig trygga finns det fortsatt en stor upplevd otrygghet och oro i Malmö. I det offentliga rummet är den allvarliga och organiserade brottsligheten en stor utmaning och den leder till att fler personer behöver insatser från nämndens verksamheter.

Den kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck som gjordes under 2018 visade att problemen är

mer omfattande i Malmö än i Stockholm och Göteborg och att var femte elev lever med begränsningar utifrån hedersproblematik. Nämnden har sett ett ökat antal orosanmälningar på grund av hot och våld i familjen under de senaste åren vilket påverkar vilka insatser som behöver finnas tillgängliga. Mellan 2017 och 2018 ökade dessa orosanmälningar med 17 procent och under första fyra månaderna 2019 har antalet fortsatt att öka. Efter #metoo har benägenheten att anmäla våld i nära relation ökat (källa: Brottsförebyggande rådets statistik kring anmälda brott) vilket bedöms leda till ett ökat behov av insatser från nämndens verksamheter för kvinnor som tar steget att lämna våldsamma relationer.

Extern inköpt vård

Kostnaden för externa institutionsplaceringar för barn och unga ökade med i genomsnitt 500 kr per dygn mellan 2017 och 2018, vilket ökade arbetsmarknads- och socialnämndens kostnader med cirka 30 miljoner kronor totalt. De huvudsakliga anledningarna till kostnadsökningen var högre priser för upphandlad vård inom Kommunförbundet Skånes nya avtal och högre priser för placeringar på Statens institutions styrelse (SIS). Då Kommunförbundet Skånes ramavtal för hem för vård och boende (HVB) löper ut under 2020 finns det en risk att kostnaderna ökar när ramavtalet förnyas.

Förändringar i Malmö stad

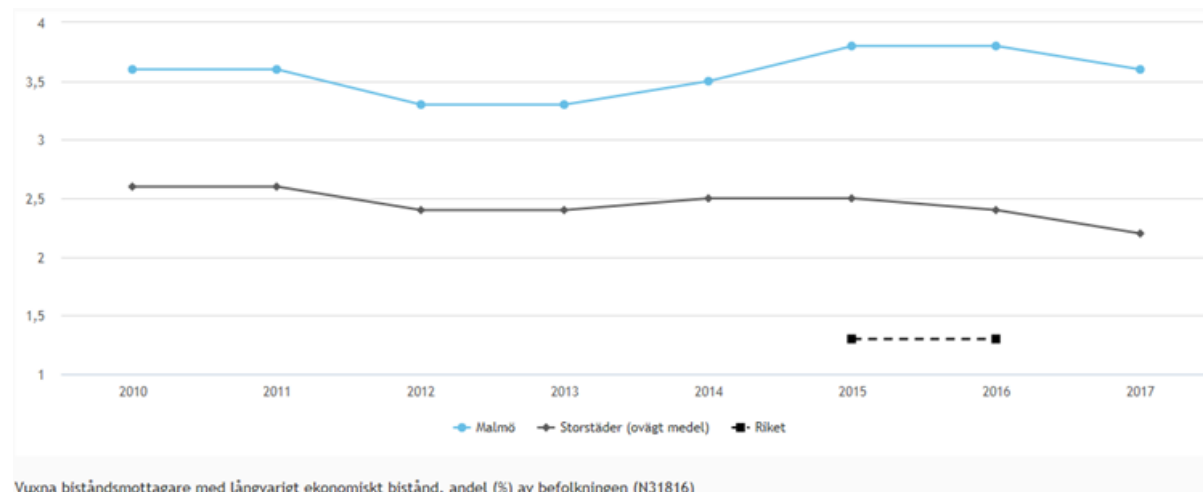
För att Malmö stad ska kunna bidra till att uppnå de globala målen och bli en socialt hållbar stad finns det ett antal utmaningar som kräver ett arbete tillsammans i staden. Ett framgångsrikt arbete med dessa utmaningar skulle innebära bättre livsvillkor för de mest utsatta Malmöborna och skulle leda till minskade kostnader för arbetsmarknads- och socialnämnden.

Fler Malmöbor i självförsörjning kan bidra till stadens kompetensförsörjning

I Malmö minskar nu antalet hushåll som behöver försörjningsstöd varje månad men under 2019 är det fortfarande i genomsnitt 9 400 hushåll per månad som har fått försörjningsstöd utbetalt.

Det finns alltså en stor arbetskraftsreserv i Malmö som behöver insatser för att komma in på arbetsmarknaden. Med rätt stöd och utbildning skulle en del av dessa personer kunna bidra till kompetensförsörjningen i Malmö stad.

Diagram 2. Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (procent) av befolkningen

Det finns ett stort behov av utbildning i svenska samt gymnasieutbildning, vuxenutbildning eller motsvarande. Malmö stad behöver också fortsätta att erbjuda och utveckla möjligheter till utbildning parallellt med arbete, arbetsmarknadsinsatser och/eller sociala insatser.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer också att det finns ett behov av en tydligare styrning och

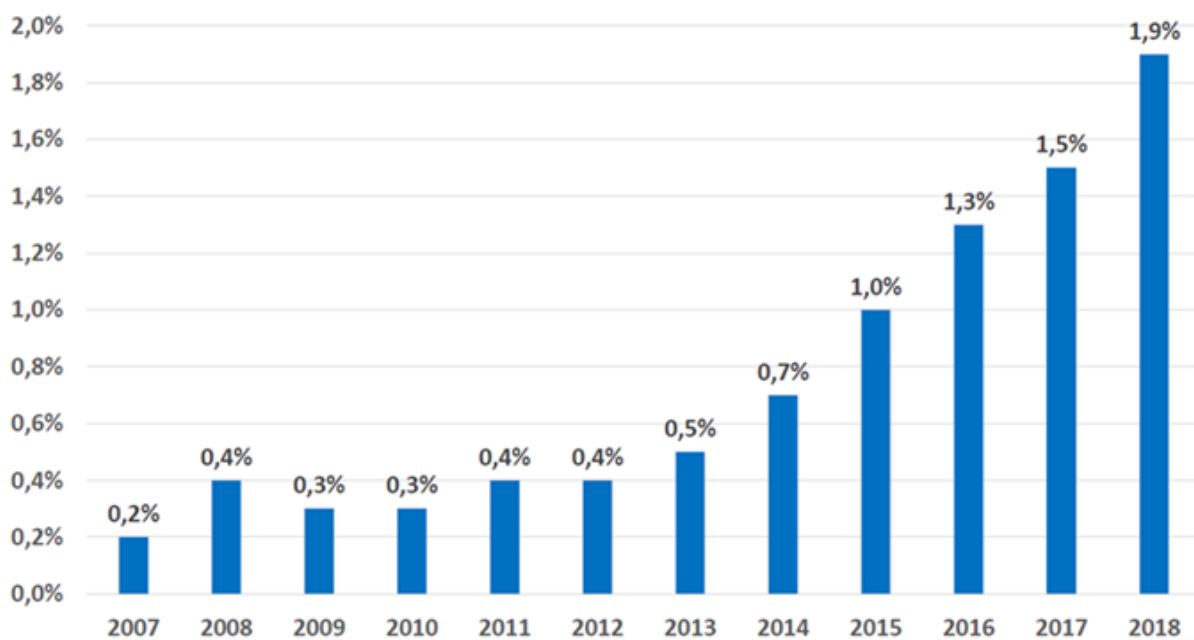
ledning av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågorna med till exempel gemensamma prioriterade områden. Att tydligare koppla samman näringslivsutvecklingen i staden med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågorna bedöms bidra till att fler Malmöbor kan ta del av de lediga jobben i staden. En utveckling av gemensamma analyser bedöms också bidra till att alla nämnder delar samma problem- och målbilder.

Fler bostäder till rimliga priser

Arbetsmarknads- och socialnämnden har under de senaste två åren bedrivit ett aktivt arbete för att minska den strukturella hemlösheten i staden, men nämndens handlingsutrymme är begränsat utifrån ansvaret enligt reglementet. Nämndens uppdrag är att ge Malmöbor stöd och hjälp till att hitta en bostad. Uppdraget är också att bevilja bistånd till boende till nämndens målgrupper men inte att lösa det grundläggande problemet med bostadsbrist.

Möjligheten till en egen bostad för en familj är viktig för att säkra bästa möjliga livsvillkor för barn och unga och för att föräldrar ska få goda förutsättningar för självförsörjning. Malmö stads hemlöshetskartläggning från 2018 visade att 1,9 procent av alla barn i Malmö levde i hemlösa hushåll.

Diagram 3. Andel barn i hemlösa hushåll (andel av befolkningen 0-18 år)

För att öka tillgängligheten till det befintliga bostadsbeståndet finns det några frågor som staden tillsammans kan hjälpas åt att driva, t.ex.:

- att få fastighetsägare att ta ansvar för att arbeta bort svarta bostadskontrakt.
- att få fler fastighetsägare att acceptera ekonomiskt bistånd och etableringsersättning som inkomst för att få bostad.

Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga

Genom att arbeta förebyggande i samverkan mellan socialtjänsten, skolförvaltningarna och andra aktörer, kan mer omfattande insatser senare i barnens liv förebyggas.

Arbetsmarknads- och socialnämnden avser att bygga upp ett närmare samarbete med förskola och skola i de mest utsatta områdena. När lärare och fritidspedagoger, elevhälsoteam och socialtjänsten arbetar tillsammans nära barnen kan behov upptäckas tidigare. Detta bedöms också leda till en minskning av utredningsarbetet inom arbetsmarknads- och socialnämnden vilket innebär mer tid för stöd och hjälp till

barn och unga och deras familjer samt minskad administration.

Nämnden arbetar under 2019 för att utöka arbetet med två modeller som innebär ett nära samarbete mellan socialtjänsten och skolförvaltningarna, det *Gränsöverskridande teamet* i grundskolan och *Barn blir i förskolan*. Nämnden kommer också att fortsätta arbeta i samverkan med förskolenämnden för att fler familjecentraler kan öppnas. Familjecentralerna innebär förbättrade möjligheter för socialtjänstens uppsökande verksamhet samt för att tidigt nå familjer och erbjuda stöd och insatser.

Ökad trygghet för Malmöborna

För att öka tryggheten i staden behövs ett samarbete mellan Malmö stad och polisen samt mellan flera nämnder i staden. Nämnden ser ett behov av att vidareutveckla det områdesarbete som görs inom ramen för *Communities that care*. Eftersom det finns andra geografiska områden som är utpekade nationellt som polisens *särskilt utsatta områden* finns det ett behov av samordning i staden så att områdesarbetet sker sammanhållet.

För att öka trygghet och trivsel i områden skulle staden också kunna arbeta mer tillsammans med fastighetsägare i olika områden.

En sammanhållen vård för personer med psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan i samhället ökar, både bland barn och bland vuxna. Vuxna i Malmö och i Skåne har också sämre psykisk hälsa än rikssnittet. Många behöver hjälp från flera olika myndigheter och nämnder inom Malmö stad. Under 2019 arbetar en gemensam ledningsgrupp med representanter för funktionsstödsnämndens och arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter med att tydliggöra reglementen och gemensamt driva ett strategiskt utvecklingsarbete för målgruppen. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år och behöver bland annat hantera utmaningar så som bostäder för brukare med olika behov.

Utvecklad samverkan med civilsamhället

Allt fler komplexa samhällsutmaningar ställer höga krav på kommunen att samverka med olika aktörer för att klara uppdraget. På det sociala området har civilsamhällets roll blivit mer framträdande under de senaste åren. Arbetsmarknads- och socialnämnden har en omfattande samverkan med civilsamhället, som kompletterar socialtjänstens uppdrag inom bland annat hemlöshet, missbruk, våld i nära relation och för barn och unga. Civilsamhället vittnar om resursbrist i förhållande till Malmös utmaningar och för att kunna realisera samverkansmöjligheter med nämnden. Bilden stärks av att det ekonomiska stödet på det sociala området i Malmö under många år varit oförändrat och under 2019 uppgår till cirka 9 miljoner. Motsvarande stöd i Göteborg uppgår till cirka 80 miljoner och i Stockholm till cirka 120 miljoner.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågor:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling har nämnden genomfört senaste tiden som har betydelse för kommande år?
- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver och varför?
- Hur planerar nämnden att finansiera kommande verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling?

Sedan arbetsmarknads- och socialnämnden bildades den 1 maj 2017 har ett stort kartläggnings- och analysarbete genomförts för att komma fram till vilka områden som behöver prioriteras för effektivisering och kvalitetsutveckling. Nämnden utgick bland annat från utgångspunkterna för organisationsöversynen: att stärka fokus på barn och ungas uppväxtvillkor, fler arbeten och färre i försörjningsstöd och ett sammanhållet grepp för att möta hemlöshet.

Under 2018 tog arbetsmarknads- och socialförvaltningen fram en färdplan som anger riktningen för förvaltningen under perioden 2019 till 2023. Färdplanen har fyra principer som ligger till grund för utvecklingsarbetet i förvaltningen:

- tidiga och tillgängliga insatser
- bygga på helheten och på människors resurser
- mer tid med våra klienter (arbeta mer med socialt förändringsarbete)
- tillsammans med varandra och andra

Översyn av ekonomistyrningen

Under 2018 genomförde förvaltningen en översyn av verksamhets- och ekonomistyrningen som bedöms förbättra nämndens ekonomiska förutsättningar under åren 2020 till 2022. Utifrån översynen arbetar förvaltningen med att ta fram en ny resursfördelningsmodell, gemensamma processer för planering och uppföljning av ekonomin samt styrdokument som förtydligar ansvarsfördelning och befogenheter vid prognostiserade underskott.

Förvaltningen kommer även att se över om verksamhet bedrivs utöver ramen för det uppdrag som anges i reglementet samt ekonomiska effekter av den statliga styrningen.

Åtgärder för en verksamhet i balans med budget

I oktober 2018 beslutade arbetsmarknads- och socialnämnden om åtgärder för att uppnå en verksamhet i balans med budget. Åtgärderna är av långsiktig och hållbar karaktär, i enlighet med förvaltningens färdplan, och stödjer riktningen mot en mer effektiv socialtjänst.

Åtgärderna är inriktade på nämndens största kostnader, där effektivisering kan göra störst skillnad, och kommer att påverka nämndens kostnader under åren 2020 till 2022. Tabellen nedan sammanfattar de största utgiftsposterna och de åtgärder som vidtagits inom respektive område:

Kostnad (utfall 2018)	Åtgärd
Ekonomiskt bistånd - 1 012 mkr	Effektivare processer och nya arbetssätt för hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.
Extern öppenvård för barn och unga - 78 mkr	Piloter för att starta egen öppenvård under 2019, vidareutveckling under åren 2020-2022.
Extern institutionsvård barn och unga - 168 mkr	Förbättra vårdkedjan för att öka vården på hemmaplan.

Kostnad (utfall 2018)	Åtgärd
Konsulentstödda jour- och familjehem - 45 mkr	Förbättra nätverksarbetet och rekrytering av jour- och familjehem för att minska behovet av konsulentstödda.
Externa boenden för hemlösa hushåll - 454 mkr	Nämnden har under 2017 och 2018 gjort ett stort antal beställningar på bostäder som försenats eller inte levererats men flera av beställningarna planeras att färdigställas under de kommande åren.

I resterande del av detta avsnitt beskrivs det effektiviserings- och utvecklingsarbete som bedrivits och planeras. Nämndens arbete med digitalisering beskrivs under en egen rubrik.

Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknads- och socialnämnden har sedan den bildades haft ett särskilt fokus på att fler Malmöbor ska bli självförsörjande, och har definierat principen om *arbete först*. Principen innebär att egen försörjning genom arbete är den primära målbilden i förvaltningens möten med Malmöbor i behov av ekonomiskt bistånd.

Nämndens verksamheter arbetar sedan 2018 enligt en ny process som har kortat ledtiderna från ansökan om ekonomiskt bistånd till deltagande i en arbetsmarknadsinsats. Under 2018 ökade antalet inskrivna i arbetsmarknadsinsatser med nästan 50 procent jämfört med året innan. Verksamheten fortsätter att effektivisera processen och arbetar för effektiva flöden från socialtjänst till arbetsmarknadsinsatser. Genom digitalisering och automatisering av processen för ansökan om ekonomiskt bistånd kommer mer tid frigöras till arbetet med självförsörjningsuppdraget.

Under 2019 har nämnden ett stort fokus på arbete mot självförsörjning för hushåll med långvarigt försörjningsstöd och detta kommer att fortsätta under perioden 2020 till 2022. Nämnden kommer att implementera och skala upp arbetssättet *Hela Familjen*. Nämnden deltar också i ett projekt med *Sveriges Kommuner och Landsting* (SKL) kring långvarigt ekonomiskt bistånd där ett nytt arbetssätt kring stegförflyttningar mot självförsörjning testas.

Barn och unga

Inom området barn och unga arbetar nämnden för en långsiktig förflyttning mot att ge insatser i ett tidigt skede. Genom att förbättra vårdkedjan och öka stödet på hemmaplan ska barn kunna få hjälp snabbare och placeringarna bli kortare. Omställningen av arbetssätt kommer att ta tid och perioden 2020 till 2022 kommer att vara en period då utvecklingsarbete pågår.

Under de senaste fyra åren har antalet orosanmälningar angående barn och unga ökat med i genomsnitt åtta procent per år och antalet utredningar med i genomsnitt fem procent per år. Det har också varit en period med hög personalomsättning då socialsekreterare med kortare erfarenhet har anställts. Nämnden har i uppföljning av intern kontroll uppmärksammat att en fjärdedel av alla barnavårdsutredningar pågick längre än vad lagen tillåter under 2018. Nämnden gör bedömningen att det krävs en satsning på socialsekreterare inom området barn och unga, liknande de satsningar som har gjorts både inom ekonomiskt bistånd och boende. Satsningens fokus är att minska administration, öka genomströmningstiden för utredningarna och kvaliteten för brukarna samt att säkra effektiva vårdkedjor och insatser.

Nämnden arbetar för att effektivisera den egna verksamheten och för att utöka insatser i egen regi. Under 2019 startar en pilot för öppenvård i egen regi som efter utvärdering kommer att utökas under åren 2020 till 2022. Den interna öppenvården ska ersätta köpt öppenvård och bedöms minska kostnaderna för öppenvård för barn och unga med 25 miljoner kronor per år när den är fullt genomförd.

Nämnden arbetar också med att effektivisera arbetet med jour- och familjehem genom att rekrytera fler egna jour- och familjehem samt arbeta mer med barnets nätverk innan placering. Arbetet bedöms minska behovet av konsulentstödda jour- och familjehem under de kommande åren.

Vuxen och boende

Nämndens verksamheter har tagit fram en handlingsplan med prioriterade utvecklingsbehov utifrån Malmö stads riktlinjer för missbruks- och beroendevården. Högst prioriteras utvecklingen av en sammanhållen vård. Genom att arbeta med hela vårdkedjan och hitta möjligheter till effektivisering kan institutionsplaceringar kortas och individen kan snabbare återvända till sitt hem och få fortsatt vård på hemmaplan.

Under 2018 och 2019 har nämnden gjort en satsning för att förstärka arbetet mot hemlöshet som ger ekonomiska effekter även under åren 2020 till 2022. Inom ramen för satsningen har antalet socialsekreterare utökats vilket innebär att nämnden gör bättre boendeutredningar, följer upp ärenden tätare och kan ge bättre stöd till hemlösa hushåll. Nämnden har arbetat med att effektivisera hanteringen av kommunens övergångs- och genomgångslägenheter. Nämnden har även inrättat en bostadsrådgivning och en bokningscentral som har ökat kvaliteten på akuta och tillfälliga boenden för hemlösa hushåll.

Nämnden har under våren 2019 tydliggjort rättsläget för beslut om bistånd för strukturellt hemlösa. Detta kommer att påverka hur nämnden fattar beslut om bistånd framöver och hur nämnders resurser kommer att användas.

Digitalisering

Nämnden har påbörjat ett omfattande arbete med digitalisering som kommer att pågå även under perioden 2020 till 2022. Digitalisering bedöms leda till effektivisering och en förbättrad service till Malmöborna men ställer också krav på förändrade arbetssätt och digital kompetens inom nämndens verksamheter.

Användning av e-tjänster och automatisering av processer bedöms leda till att det frigörs tid till socialt arbete, istället för att socialsekreterarna ska ägna tiden åt administrativt arbete. Inom ekonomiskt bistånd kommer till exempel e-ansökan och automatisering av beräkningar att leda till att socialsekreteraren kan träffa sina klienter mer och ägna mer tid åt självförsörjningsuppdraget. Effekterna av digitaliseringsarbetet kommer att realiseras från och med år 2020.

Olika tekniska hjälpmedel, till exempel självservice genom e-tjänster och chattar, kan ge brukaren mer inflytande och kontroll över sina egna insatser, något som evidens visar kan leda till ökad självständighet.

Digitaliseringen leder också till högre förväntningar på förvaltningen, till exempel förväntar sig brukare att kunna genomföra enklare ärenden på nätet och att kunna ta kontakt med nämndens verksamheter under alla dygnets timmar. Detta ställer krav på förändrade arbetssätt. I omställningsprocessen till digitaliserade arbetssätt kan det krävas mer resurser i termer av tid för utbildning - både för personal och för brukare.

Behov av investeringar i lokaler och anläggningar

Serviceämnden och tekniska nämnden ansvarar för uppförande av byggnader för samhällsservice inom Malmö stad på uppdrag av övriga nämnder och utifrån respektive nämnds behov. Serviceämnden och tekniska nämnden lämnar i sin budgetskrivelse en investeringsplan för år 2020-2025 som är framtagen i samarbete med beställande nämnder. Investeringsplanen omfattar såväl beslutade (objektsgodkända av kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller serviceämnd/teknisk nämnd) som planerade investeringar för perioden. De planerade investeringarna är beräknade utifrån schabloner.

De beslutade och planerade investeringar leder till driftkonsekvenser som kommer att behövas finansieras av den beställande nämnden.

Nedan beskriver nämnden sina investeringsbehov som finns i serviceämndens/tekniska nämndens investeringsplan samt hur nämnden tänker finansiera kommande driftkonsekvenser.

Beslutade och planerade investeringar

Arbetsmarknads- och socialnämndens del av serviceämndens totala investeringsplan uppgår under 2020 till 75 000 tkr och består av beställda och planerade projekt utifrån nämndens identifierade investeringsbehov. Beställningarna fördelar sig till två kategorier, *verksamhetsanpassning* och *lag- och myndighetskrav*.

Inom kategorin *verksamhetsanpassning* ingår investeringar i nuvarande verksamhetslokaler utifrån verksamhetens nya och förändrade behov. Planering pågår för att verksamhetsanpassa avdelning socialtjänst Söders lokaler genom en ombyggnad med beräknat färdigställande 2021.

Lag och myndighetskrav avser investeringar som har sin grund i lag- och myndighetsbeslut. Arbetsmarknads- och socialnämndens planerade investeringar inom den här kategorin beräknas under 2020 uppgå till 55 500 tkr och avser planerade beställningar av boenden för hemlösa hushåll.

Planering för två nya paviljongbostäder för nyanlända enligt bostättningslagen, av samma typ som Blombuketten och Kirsebergs IP, fortgår. Tiltänka placeringar är Mosippan och på Danska vägen i Rosengård och beräknas kunna färdigställas till årsskiftet 2021/2022.

Planering innefattar även nya modulbostäder för hemlösa om två boenden med vardera 50 lägenheter som i nuläget beräknas stå klara 2021.

Beslutade investeringar

Kategori	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
Demografi							
Verksamhetsanpassning (ändamålsenlighet)							
Lag- och myndighetskrav							
Övriga ambitioner							
Summa							
Antal nya platser							
Antal ersättningsplatser							

Planerade investeringar

Kategori	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025
Demografi							
Verksamhetsanpassning (ändamålsenlighet)	19 500	4 900	1 000	1 000	1 000	1 000	28 400
Lag- och myndighetskrav	55 500	175 100	10 000				240 600
Övriga ambitioner							
Summa	75 000	180 000	11 000	1 000	1 000	1 000	269 000
Antal nya platser							
Antal ersättningsplatser							

Finansiering av driftkonsekvenser

Finansiering av investeringar kommer att ske inom de befintliga ekonomiska ramarna för arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhet.

Begäran om investeringsram

I detta avsnitt beskrivs nämndens planerade investeringar för 2020 med plan för 2021-2025.

Nämndens planerade investeringar avser främst inköp av inventarier för stadigvarande bruk i samband med uppstart av nya verksamheter samt nya lokaler.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2020 samt plan för 2021-2025 (belopp i tkr)

	Begäran	Plan				
Investeringstyp	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
Summa investeringsram	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500